

Її величність — книга

Свято книги

Мета: ознайомити учнів з різноманітністю книг: словниками, енциклопедіями, художньою літературою; розширити поняття учнів про книги і їх призначення; розвивати вміння користуватися книгами, вдосконалювати навички читання; виховувати читацькі інтереси, бажання читати.

Обладнання: виставка різних видів книжок, книжок-саморобок, плакати з написами прислів'їв про книгу, дитячі малюнки про книгу.

Зала, де проводиться свято, прикрашена крилатими висловами про книгу, народними прислів'ями і приказками, а також фотографіями дітей, які читають книжки у класі, в бібліотеці, на природі. На видному місці — виставка дитячих книжок: енциклопедії, словники, художня література, книжки-саморобки.

ХІД СВЯТА

Учитель. Дуже добре, коли у людини багато друзів. Поділишся з другом радістю – її стане вдвічі більше, поділишся бідою – її стане вдвічі менше.

Справжній друг ніколи не підведе, завжди прийде на допомогу.

Бібліотекар. Сьогодні ми поведемо мову про незвичайного друга, дуже мудрого, який не вміє говорити, але навчає нас різних наук, розповідає цікаві пригоди, описує навколишній світ – близький і далекий, веде нас до Країни знань.

Учень. Я загадаю вам загадку. Правильно відгадавши її, ви зрозумієте, про якого друга йдеться.

Бачити – не бачить.

Чути – не чує,

Мовчки говорить,

Дуже мудрує...

(Книга)

Виходять учні та говорять слова:

Книжок на цілім світі є багато
І кожна щось розкаже нам.
І от сьогодні в наше свято —
Складемо славу всім книжкам!

За всі віки життя на цій Землі
Знання і досвід, мрії променисті
Збирало людство у книжки малі
І берегло їх свято й урочисто.

У книгах тих записано усе,
Що людське серце болем наповняло.
І те, що радість сонячну несе,
Що на заваді розвитку стояло.

Шалені успіхи і радість відкриття,
Важкі невдачі, біль утрат і зраду.
З прадавньої пори і так усе життя
До книжки йшла людина на пораду.

Бо книга — вчитель, добрий друг вона,
Завжди порадить щиро й допоможе.
В ній людства мудрість зібрана земна,
Тому вона — усе на світі може!

Це знань могутнє й чисте джерело,
Що не міліє — повниться з роками!
І як би там людині не було,
А мудра книжка завжди поруч з нами.

Книги, книги на полицях,
Завше тихо поміж книг.
Та яку ти не розгорнеш —
То й легенда в кожній з них.

То в одній синіє море,
В іншій — криється тайга.
А ось в тій — Північний полюс,
Де морози і пурга...

Все, що серце і що розум
Вік творили не один,
Повизбирувало людство
В книги — перли із перлин.

Книжка в тата, книжка в мами,
Книжка в мене і в Світлани.
З книжкою малий Тарас —
Вечір книги нині в нас.

Книжковечір, книжкотиша...
Тільки чути: песик дише
Й сонно дивиться з-під ліжка,
Бо йому немає книжки!

Учитель. Колись давно, багато тисячоліть тому, у людей не було книжок. Але люди завжди були допитливі, мали жвавий розум. Вони протягом усього життя на Землі робили відкриття і хотіли поділитися ними з найближчими людьми. Тому свої знання, вміння і навички передавали з покоління в покоління. Люди почали видряпувати свої записи на камінні, але ж якою складною була така робота! Та все ж такі зображення збереглися до сьогодні — це наскельні

малюнки, які пережили багато тисячоліть і донесли інформацію тих далеких людей до наших днів.

Учитель. Згодом у людей з'явилося так багато знань, що їх треба було увіковічити, щоб не розгубити. Так з'явилася писемність. Але не одночасно в усіх народів, а в кожного окремо на певному етапі свого розвитку. Писемне мовлення було ознакою високої культури народу. Виникло воно в найдавніших цивілізаціях Сходу ще за 2500 років до нової ери у вигляді знаків-малюнків. А раз винайшли люди символи, то потрібно було їх на чомусь записувати. Тому винайшли такий спосіб: покривали дерев'яні дощечки воском і на них загостреною паличкою наносили своє письмо. Такий вигляд мали перші книги. Потім люди здогадалися записувати свої повідомлення на глиняних табличках, які сушили на сонці, а потім випікали, щоб вони затверділи і довше зберігалися. Але спробували б ви, діти, носити в школу такі «книжечки»! Вам би знадобився не ранець, а цілий віз на один лише навчальний день! Тому люди весь час випробовували все інші матеріали для письма.

Учитель. Так у третьому столітті до нашої ери з'явився пергамент. Це оброблена вичинена шкіра телят або козенят. Писати на ньому можна було з обох сторін фарбами, які стиралися. Тому писати на пергаменті можна було кілька разів. А у другому столітті до нашої ери з'явилася перша книжка в Малій Азії у місті Пергамі. Через те і матеріал, на якому писали книжки, так почали називати — пергамент. Така книжка була зручною і легкою, але надзвичайно дорогою. Її ціна прирівнювалася до ціни за велику ділянку землі разом із забудовою.

Книжка була — писана, а не друкована, як зараз. Її писали вправні писці-умільці очеретяними паличками з роздвоєним кінчиком. Характерно, що першу велику букву писали червоною фарбою, а решту — чорною. Через дорожнечу книжка не могла прийти до всіх людей. Тому люди весь час думали, з якого матеріалу можна зробити дешевшу книжку, щоб вона стала доступною для всіх?

Учитель. А на берегах повноводних річок в Африці в болотах росла дуже поширена рослина — папірус. Її використовували на будівництві. Якось одного разу чоловік лагодив хату і розрізав стеблину папірису, витяг серцевину і поклав на сонці. Рослина висохла і перетворилася на суху стрічку, на якій можна було писати, бо вона вбирала фарбу. Так виник новий матеріал для письма. Тонкі смужки папірису склеювали у довгі сувої соком цієї ж рослини, який вичавлювали під тиском, прикріплювали до палиці і скручували. Такий вигляд мала нова книжка на папірусі. Така книжка теж була дорогою.

Та й довго така книжка не могла зберігатися, тому що цей матеріал з часом розсипався. То що ж вигадати таке, щоб було легке, довговічне, біленьке? І от у Китаї спробували писати на шовкові. Але на ньому можна було писати лише з одного боку тонким пензликом. Така книжка теж не була зручною. Словом, у кожного народу своя історія виникнення книжки.

Учитель. Та найбільшою подією був винахід паперу. Його винайшли у Китаї. Перше згадування про нього належить до 12 року нашої ери, а вже у 76 році папір застосовувався для виготовлення книжок. У 105 році нашої ери китаєць Цай Лунь навчився виготовляти папір з кори дуба, прядива (конопель) і ганчір'я.

У тринадцятому столітті і в Європі навчилися виготовляти папір. З того часу почався розквіт книги. У 15 столітті запрацював перший друкарський верстат майстра Йогана Гутенберга. З того часу все швидше і швидше почали з'являтися на світ книжки, їх ставало все більше, вони ставали ошатнішими й цікавішими.

Ось так книжки з'являлися на світ,
Цікавий шлях пройшли вони віками.
Пролинуло земних багато тисяч літ,
Як книжка опинилась перед нами.

Така, як зараз на столі лежить.
Легка, красива, звична, паперова.
А час нестримно в космосі летить
І щось міняється, певно, буде знову.

Комп'ютерний настав нестримний час,
Прогрес такий, що годі і встигати.
І щось, звичайно, зміниться для нас,
Але не зможе людство не читати.

Можливо, книжка змінить власний вид,
Сторінки не стиратимуться вічно.
Та поки на Землі живе наш людський рід,
То й книжка буде жити — це логічно.

Учитель. *Зараз будемо добирати останнє слово кожного другого рядочка і разом складемо вірш про книжку.*

Книжки у світі різні є
І в кожній ім'я ... *(своє)*.
А люди всі книжки читають
Тому і розум світлий ... *(мають)*.
За розмірами є тоненькі,
Малі, великі і ... *(товстесенькі)*.
Гіганти і мікроскопічні,
Прозові є і ... *(поетичні)*.
Всі на землі книжки чудові,
Є історичні й ... *(наукові)*.
Поради є в книжках практичні,
Книжки бувають ... *(фантастичні)*.
З малюнками є і без них,
Й такі, що викликають ... *(сміх)*.
Бувають енциклопедичні,
Є з нотами книжки — ... *(музичні)*.
В книжках казки й оповідання
І різні для дітей ... *(завдання)*.
Книжки — розгортки є і звичні,

А в них малюнки ... (симпатичні).
Усякі є, а як інакше?
Є для дорослих, є — ... (дитячі).
Про радість є й про горе-лихо,
Є для навчання, є — для ... (втіхи),
Їх для людей — силенна сила,
Аби читати їх ... (хотіла)!
Якщо дитина їх читає,
Вона уже багато ... (знає).
Чи ж перечислим їх таки?
Бо ж є ще різні ... (словники).
Тлумачні, фразеологічні,
Є словники ... (орфографічні).
Математичні, тематичні,
Фізичні є та ... (юридичні).
Літературні є чудові,
Є історичні, ... (довідкові).
І кожний з них такий багатий,
Щоб більше нам з тобою ... (знати).

Учитель. Діти, читайте, не поспішаючи, щоб не втратити жодної краплі цінного змісту книг. Людина. Що «ковтає» книги, подібна до мандрівника, який знайомиться з країною з вікна вагона. Привчайтесь читати повільно, все вбираючи в себе, обдумуючи, уявляючи себе в гущі тих подій і обставин, що ними сповнена книга, стаючи немовби безпосереднім свідком і навіть учасником. Лише тоді перед вами відкриється створений письменником великий чарівний світ.

Що було б тоді, коли не могли б читати ми?
Мабуть, стало б дуже темно навкруги.
Не змогли б дізнатись про себе,
Що робить, а що не треба,
І чому не буде року без зими.

Що було б тоді, коли не могли б читати ми?
Мабуть, стало б дуже темно навкруги.
І не знали б ми, чому сонце
Заглядає рано у віконце
І чому так міцно дружим я і ти.

Хто багато книг читає, той багато дуже знає.
Книжка кожного навчить, як на світі треба жить.
Пам'ятай, дитино мила, що знання — найбільша сила!
Що навчивсь в житті робити — за плечима не носити!

Школа всім, як рідна мати, нас старається навчати.
Повсякчасно і щодня всім дає міцні знання —
Найсильнішу зброю в світі, щоб могли ми краще жити.
Тож берися до науки і приймай цю зброю в руки!

Конкурс «З народної скарбнички» Учасники закінчують прислів'я.

Книга вчить,...(*Як на світі жити*).
Книга не розмовляє, а ...(*правду говорить*).
Будеш книги читати - ... (*будеш все знати*).
З книгою жити - ... (*з добром дружити*).
Книгу читати - ...(*усе знати*).
Розум без книги - ...(*мов птах без крил*).
Книгу читай,...(*розуму набирай*).

Конкурс «Ерудити»

Запитання

Що на світі найдорожче? (*Здоров'я*).
Місце, з якого спортсмени починають біг. (*Старт*.)
Математичний знак, який зарекомендував себе з позитивної сторони. (*Плюс*.)
Героїня казки Андерсена «Снігова королева». (*Герда*.)
Велика плавуча льодова гора. (*Айсберг*.)
Власноручний підпис. (*Автограф*.)
Від чиєї ранкової пісні нечиста сіла тікає геть? (*Півня*.)
Малюнки в книзі. (*Ілюстрації*).
Модель земної кулі. (*Глобус*.)
Книга за якою навчаються грамоти. (*Буквар*.)
Солом'яний головний убір з широкими полями. (*Бриль*.)
Нічний хижий птах. (*Сова*.)
Спортивний кулачний бій. (*Бокс*.)
Що співали в давнину дівчата, закликаючи весну. (*Веснянки*.)
Хто ішов лісом в українській народній казці «Рукавичка». (*Дід*.)
Плетене коло з квітів. (*Вінок*.)
Птах, який першим прилітає навесні. (*Шпак*.)
Хто є автором українських народних казок? (*Народ*.)
Рятівник Мухи-Цокотухи. (*Комар*.)
Пісні, які співає мама перед сном дитини. (*Колискова*.)
Вона починається з посмішки. (*Дружба*.)
Предмет, що вивчає те, як жили колись люди. (*Історія*.)

Загадка- Загадчина. Здрастуйте, хлопчики і дівчатка! Я теж хочу з вами подружитися. Я дуже люблю загадувати і відгадувати загадки. А ви любите загадки? А відгадувати ви їх умієте? Дуже добре! Перевіримо які ви кмітливі.
За вікном гуляла хуга,
Мороз пишався на вікні.
А ми в теплі з любим другом
Весь вечір провели одні.
А друг показує малюнки —

Дитячий табір, ліс, гора...
Взяв я чорнильну гумку в руки
И з друга плями постирав.
Тоді закладочку-мережку
Між сторінками я заклав.
Узяв я друга обережно
И на полицю спать поклав.

(Книжка.)

Що за хатка на узліссі?
Вся ворухиться, дрижить.
Де не взявсь – кабан біжить.
Тут і вовк іде, й ведмідь,
Й кожен в хатці хоче жить.
Так вже тісно їм усім –
Ось-ось-ось порветься дім.
Що за дім такий лежить,
І ворухиться, й дрижить?

(«Рукавичка».)

На голову глечик лисиця наділа,
Мерщій до річки поспішила,
Скоріше глечика сварити,
У річці жартуна втопити.
І не подумала лисиця,
Що може і сама втопиться.

(«Лисиця та глечик»)

Сидить півник на печі,
Їсть смачненькі калачі.
Тут лисичка прибігає,
Хутко півника хапає.
Біжить котик рятувати,
В лиски півника забрати.

(«Котик і півник»)

Я- бичок-третячок,
Смоляний в мене бочок.
Із соломи дід зробив,
Бік смолою засмолив.

(«Солом'яний бичок»)

Вигнав дід козу із хати,
Та й пішла вона блукати.
В зайця хатку відібрала.
Всі козу ту виганяла.
Рак козуню ущипнув –
Зайцю хатку повернув.

(«Коза-дереза»)

Виріс цей хлопчина
З малої деревини.
У печі зміючку спік,

Сам на дерево утік.
Його гусятко врятувало –
На крилечка свої узяло,
Принесло до тата й мами
Частуватись пирогами.

(«Івасик-Телесик»)

Загадки

Не куш, а з листочками. Не сорочка, а зшита. Не людина, а навчас. (Книжка)
Бачити — не бачить, чути — не чує, мовчки говорить, добре мудрує. (Книжка)
Добре бачить, а сліпий. (Неписьменний)
Біле поле, а мудрий на нім оре. (Письмо)
Снігові поля, чорні грачі. Хочеш розумним бути — бери і вчи! (Книжка)

Учитель.

Цікавинки

Найбільша у світі книга – німецький атлас 1661 року вагою 120 кг. Також німецькими поліграфістами видано найменшу книжечку форматом 2 мм. Найдорожча книга в світі є Біблія 1455 р. виготовлена на пергаменті. У 1926 р. американець Уолте заплатив за неї 350 тисяч доларів. На даний час вона знаходиться у Вашингтоні в бібліотеці Конгресу як національна цінність.

Зустріч із лікарем Книжчиндругом.

Книжчиндруг. Незвичайна в мене лікарня, дорогі друзі. Я лікую не дітей, не звірів, а книжки. Так-так, не дивуйтеся. Книжки теж, на жаль, хворіють. Правда, вони не чихають, не кашляють. Вони якось непомітно починають бліднути, жовкнути, сохнути, розпадатись на окремі аркуші. Це терплячі пацієнти не плачуть, не стогнуть, не жаліються, але вони страждають. І ось тут на допомогу їм приходжу я і мої помічники!

Учні-помічники

Правила поведження з книгою

- Книгу потрібно брати чистими руками.
- Книгу треба читати, акуратно гортаючи сторінки, не слинити пальці.
- Для збереження книги її слід обгорнути.
- Гортати сторінки потрібно, беручи їх за верхній куточок.
- Щоб з книги не випали сторінки, під час читання не можна перегинати її.
- Не слід закладати сторінки ручками, олівцями, іншими предметами.
- Потрібно користуватися закладами.
- Не можна читати книгу під час їжі, малювати на ній, підкреслювати слова.
- Любіть книгу, бережіть її.

Лікар. Молодці! Ви добре знаєте привила поведження з книгою. Нічого мудрішого за книгу люди поки ще не придумали. Книги потрібні людям тому, що в них втілена пам'ять і досвід поколінь, а без цього жити не можливо. А зараз я нагадаю правила гігієни читання.

Правила гігієни читання

- Не можна читати лежачи.
- Не слід читати, коли темно.
- Світло має падати зверху або зліва.
- Книгу слід тримати на відстані не ближче 30 см від очей.
- Щогодини слід давати очам перерву на 10 хв.

Бібліотекар. Ну що ж, на цьому наше свято закінчується. Ми можемо подякувати книжці за те, що сьогодні зібрала нас на свято. За те, що знайомить нас з народною мудрістю, втіленою у казках, прислів'ях, приказках та різними дивами, що є на світі. Єдине, про що ми не повинні ніколи забувати, це про дбайливе шанобливе ставлення до книги.

Звернення книги

Я — книга! Я — твій вірний товариш!

Будь, учню, обережним щодо мене. Я не люблю, коли мене беруть брудними руками, бо соромно буде мені перед іншими читачами.

Не пишіть по мені і не малюйте, адже це так негарно. Якщо ви боїтеся загубити місце, на якому припинили читання, не загинайте сторінок, а користуйтеся закладками.

Діти, по тому, як ви зі мною поведетеся, можна здогадатися, які ви школярі.

Читачу! Я друг і порадник, я книжка твоя.

Завжди на дозвіллі де ти, там і я.

Ми добре з тобою проводимо час.

Розмова чудова триває у нас..

Навчаю :відважним, правдивим рости,

Любити природу, свій край берегти.

Ще змалку ти мною звикай дорожити.

без доброї книжки тобі не прожить!

Книжка сторінки розкрила
Нам назустріч з перших літ,
І несе нас, мов на крилах,
Облітає білий світ.

Під українським небокраєм
Люблять бережно книжки.
З кожним роком хай зростає
дружба книг і малюків!